

Handläggare
Lars Ericsson
Telefon: 08 - 508 11 818

Till
Servicenämnden
2017-09-19

Program för ett jämställt Stockholm 2018-2022

Remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Servicenämnden återoppar detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Anna-Karin Sandén
Tf förvaltningschef

Sammanfattning

Stadsledningskontoret föreslår i ett tjänsteutlåtande att ett program för ett jämställt Stockholm 2018-2022 ska fastställas vilket ska vara vägledande för stadens arbete på området.

Förvaltningen stödjer förslaget till program som bedöms vara väl genomarbetat och ge tydliga utgångspunkter för stadens arbete för ett jämställt Stockholm.

Förvaltningen framhåller i övrigt vikten av att genomförandet av programmet stöds genom utbildningsinsatser samt att det kan övervägas hur rättighetsperspektivet ska användas i stadens kvalitetsarbete för att stärka måluppfyllelsen.

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom staben i samarbete med upphandlingsverksamheten. Jämställdhetsanalys har utförts enligt stadsledningskontorets anvisningar

Ärendet har behandlats på förvaltningsgruppen 2017-09-12.

Bakgrund

Stadsledningskontoret föreslår i ett tjänsteutlåtande att ett program för ett jämställt Stockholm 2018-2022 ska fastställas vilket ska vara vägledande för stadens arbete på området.

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet till servicenämnden m fl för yttrande senast 2017-09-25.

Sammanfattning av remissen

Förslaget till program utgår från FN:s kvinnokonvention, Europeiska deklARATIONEN om jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå samt målen för den nationella jämställdhetspolitiken.

Syftet med programmet är att utveckla kvaliteten i stadens verksamhet så att makt, möjligheter och resurser fördelas lika oberoende av kön. Staden bidrar därmed till ett jämställt, icke-diskriminerande och socialt hållbart samhälle. Med detta som grund förslås följande fokusområden för stadens arbete:

- Jämn fördelning av makt och inflytande
- Ekonomisk jämställdhet
- Jämställd utbildning
- Jämn fördelning av det obetalda hem-och omsorgsarbetet
- Jämställd hälsa
- Mäns våld mot kvinnor ska upphöra
- Stadens välfärd och service ska vara likvärdig för kvinnor och män, flickor och pojkar

Stadens nämnder och bolagsstyrelser ansvarar för att implementera programmet vilket ska ske genom jämställdhetsintegrering. Detta innebär att ett jämställdhetsperspektiv ska införlivas i allt arbete och beslutfattande, på alla nivåer i organisationen och i alla steg av processerna, från planering, till utförande och uppföljning.

Grundläggande i jämställdhetsintegrering är att synliggöra och analysera vilka konsekvenser förslag eller aktiviteter får för kvinnor respektive män, flickor och pojkar. All statistik som relaterar till individer ska genomgående insamlas, analyseras och presenteras utifrån kön. Med utgångspunkt från analysen utformas åtgärder som bidrar till att utveckla verksamheten och till jämställdhet. Därutöver ska också genusbudgetering användas vilket fokuserar på hur finansiella resurser fördelas mellan kvinnor och män, flickor och pojkar.

Nämnder och bolagsstyrelser ska i samband med beslutsfattande också göra en jämställdhetsanalys (exempelvis när tjänsteutlåtanden utarbetas). Här analyseras framför allt på vilket sätt verksamheten förhåller sig till de jämställdhetspolitiska målen samt vilka konsekvenser olika åtgärder eller beslutsalternativ får för kvinnor och män.

Som ett viktigt arbetssätt inom jämställdhetsarbetet framhålls också att motverka traditionella normer kring kön med fokus på negativa maskulinitetsnormer och hur dessa bidrar till att våld uppstår. Särskilt viktiga verksamheter är i detta sammanhang förskola, skola, socialtjänst samt idrotts- och föreningsliv. Vidare ska ett normkritiskt förhållningssätt användas för att granska och förändra de strukturer som leder till att människor kränks, osynliggörs etc och därmed förhindra att diskriminering förekommer.

Så långt det är möjligt ska programmet också tillämpas i uppdrag som staden ger andra organisationer.

Kommunstyrelsen ansvarar för att i samband med implementering av programmet genomföra introducerande utbildningsinsatser för förvaltnings- och bolagsledningar och nyckelpersoner.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen stödjer förslaget till program för ett jämställt Stockholm 2018-2022. Programmet bedöms vara väl genomarbetat och tydligt anknyta till de internationella konventionerna och deklARATIONERNA på området, till den nationella jämställdhetspolitiken och lagstiftningen på området samt till stadens vision.

Det är följdriktigt med kommunfullmäktiges budget 2017 att staden nu ska anta ett program för en jämställd stad. Detta mot bakgrunden av visionen Ett Stockholm för alla samt inriktningsmålen om en

socialt och demokratiskt hållbar stad. Det är också logiskt att arbetet med dessa frågor ska bedrivas genom jämställdhetsintegrering eftersom det här handlar om att genom stadens verksamheter verka för ett jämställt Stockholm, dvs inte primärt om den interna jämställdheten inom stadens organisation. Här ska det konstateras att jämställdhetsintegrering som strategi för att nå uppsatta jämställdhetsmål i samhället antogs av Sveriges regering redan 1994 och att det sedan 1996 är huvudstrategi även för EU:s jämställdhetsarbete.

I programmet förslås sju fokusområden med tillhörande mål för stadens arbete varav de första sex områdena samtliga överensstämmer med motsvarande områden i den nationella strategin medan det sjunde anger mål gällande stadens välfärdsverksamheter. Härmed ges tydliga och relevanta utgångspunkter för stadens arbete med dessa frågor. För att kunna nå de angivna målen behövs det dock sannolikt relativt omfattande insatser inom stadens organisation, både gällande arbetssätt i stadens kontakt med enskilda personer samt vad gäller mer allmänt främjande insatser på en övergripande nivå.

Enligt förslaget ska nämnder och bolagsstyrelser ansvara för att det finns tillräcklig kompetens i organisationen för arbetet med jämställdhetsintegrering såsom kunskap om stadens fokusområden, jämställdhet och genus i relation till verksamhetsområdena med mera. Förvaltningen instämmer med att dessa kunskaper är av stor vikt i sammanhanget. Inte minst är det viktigt att stadens medarbetare får mer kunskap om jämställdhetsmålen och stadens fokusområden för att kunna ta reda på hur de kan medverka till ökad jämställdhet genom den egna verksamheten. Behovet av kompetensutveckling på området är sannolikt ganska stort och det är angeläget att genomförandet att programmet kan stödjas på ett bra sätt genom de utbildningsinsatser som kommunstyrelsen ska ansvara för.

Förvaltningen menar att det kan övervägas att, i samband med genomförande av programmet, använda begreppet normmedvetenhet vid sidan av eller som ett alternativ till normkritik. Detta för att bidra till en positiv, öppen hållning till att i verksamheten granska och gemensamt reflektera kring normer som är av betydelse för att förstå hur diskriminering kan förebyggas.

För att uppfylla programmets mål om likvärdig välfärd för män och kvinnor och målet om social hållbarhet kan det också vara värt att överväga hur rättighetsperspektivet tydligare kan användas i stadens

kvalitetsarbete. Detta också mot bakgrund av att det inte sällan är så att diskriminering av en person görs utifrån föreställningar om olika egenskaper såsom exempelvis kön, etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning med mera.

Därför är det viktigt att, sett ur ett verksamhetsperspektiv, betrakta mänskliga rättigheter som en helhet. Stadens medarbetare behöver generellt också ha god kunskap om medborgarens rättigheter i förhållande till verksamheten och vid behov kunna förmedla dessa på ett begripligt för den enskilde. Sedan är det viktigt att verksamheten/ servicen kan anpassas till den enskildes förutsättningar för att den ska bli likvärdig och främja dennes delaktighet och ansvarstagande. Detta som ett exempel på vad som kan känneteckna ett rättighetsbaserat arbetssätt.

I förslaget anges att programmet, så långt det är möjligt, även ska tillämpas i uppdrag som staden ger andra organisationer. Här vill förvaltningen framhålla att det vid kravställande om sociala eller demokratiska hänsyn vid stadens upphandlingar, är av stor vikt att dessa aktivt följs upp under avtalsperioden så att de ställda kraven uppfylls. Ett aktivt arbete med avtals- och leveransuppföljning, särskilt vad gäller sociala krav, liksom det decentraliserade ansvaret inom staden vad gäller upphandling och ingångna avtal, förutsätter att det inom varje nämnd finns erforderlig upphandlingskompetens och de resurser som krävs för att bedriva ett systematiskt inköps- och upphandlingsarbete. Därutöver är det viktigt med en aktiv samverkan och samordning av kravställandet inom staden för att bidra till enhetlighet och därmed underlätta för leverantörer i deras arbete med anbudsgivning med mera.

Jämställdhetsanalys

Enligt kommunfullmäktiges beslut ska nämnder och bolagsstyrelser i samband med beslutfattande göra en jämställdhetsanalys. Beslutsunderlag, exempelvis tjänsteutlåtanden, ska där det är relevant innehålla en jämställdhetsanalys.

Tjänsteutlåtandet handlar i sig om jämställdhetsfrågor och jämställdhetsperspektivet har därför beaktats, på det sätt som krävs vid en analys, i samband med att ärendet har tagits fram. Förvaltningen har därmed inga ytterligare kommentarer om detta.

Bilaga

Remiss från kommunstyrelsen:

1. Program för ett jämställt Stockholm 2018-2022
2. Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande